

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев-уз 4/2019
24.12.2020. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужене Безбедносно информативне агенције са седиштем у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, ради заштите у вези са узбуњивањем, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж Уз 5/2019 од 08.04.2019. године у седници већа одржаној дана 24.12.2020. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж Уз 5/2019 од 08.04.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П Уз 5/2018 од 02.11.2018. године одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је тужена извршила штетне радње према тужиоцу као узбуњивачу, које се састоје од стављања у неповољнији положај тужиоца у вези са узбуњивањем, у вези са премештајима на друга радна места, односно напредовање на послу, на начин да је у поступку постављења и попуне упражњених места начелника и заменика начелника Центра БИА ... током јануара и фебруара ... године тужиоцу повређено право једнакости приликом одлучивања о напредовању на послу, неоправданим пропуштањем и различитим поступањем и да му је у вези са тим угрожено право на адекватну зараду.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж Уз 5/2019 од 08.04.2019. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена наведена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавио ревизију тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку и налази да ревизија није основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд у поступку по ревизији води рачуна по службеној дужности. Ревизијом се понављају жалбени наводи о повреди поступка, пропуштањем доношења пресуде због пропуштања, који су правилно цењени као неосновани побијаном пресудом.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код тужене од 1988. године а од 2009. године, радио је на руководећим пословима шефа одсека Одељења ... до ... године када је решењем тужене тужиоцу престао радни однос са правом на пензију и пре испуњења општих услова. Тужилац се дана ... године обраћао овлашћеном лицу за пријем информација у вези са узбуњивањем код тужене, којом приликом је између осталог пружио информацију и указао на последњу последицу непоступања у раније датим информацијама а које се тиче потпуног уништавања службеног аутомобила дана ... године, у приватној режији једног од руководиоца Центра ..., након чега је тужиоцу достављен одговор овлашћеног лица од 09.08.2016. године, у коме се наводи да се његова информација не може третирати као информација којом би могао бити започет поступак унутрашњег узбуњивања посебно имајући у виду да је садржина информације фактички идентична са садржином његове тужбе од ...2016. године и изјашњења тужиоца од ...2016. године, упућеног суду у том поступку. Након тога тужилац је овлашћеном лицу тужене послао нови допис ...2016. године у коме је појаснио податке из раније дате информације и истакао да се догађај на који се позвао у претходној информацији који се тичу кршења прописа и вршења јавног овлашћења противно сврси због које је поверено одиграо ... године. Дописом од ...2016. године овлашћено лице тужене је тужиоца обавестило да се његов допис од ...2016. године не може третирати као информација којом би започео поступак унутрашњег узбуњивања, јер је у наведеном допису навео да се догађај на који се позвао догодио пре више од годину дана од дана сазнања за радњу којом се врши узбуњивање. Тужилац се дописима обраћао и кабинету председника Владе РС а из дописа од ...2016. године произилази да се наведеним дописом позвао на раније упућене дописе од ...2014. године и ...2016. године којима је обавештавао председника Владе о незаконитостима и неправилностима у раду и функционисању Центра БИА У наведеном допису између осталог је навео и информацију о уништеном аутомобилу агенције у приватној режији дана ...2016. године са огромном материјалном штетом по државу. Тужиоцу је сходно допису од ...2017. године прослеђен одговор који је тужени доставио поводом представке тужиоца упућене председнику владе, насловљен као Извештај о предузетим мерама поводом информације АА из ... о спољашњем узбуњивању, са текстом предлога одговора узбуњивачу. Из садржине наведеног извештаја произилази да је одмах након пријема информације овлашћено лице за пријем информације покренуло поступак прописан Законом о заштити узбуњивача, укључујући и прикупљање релевантних чињеница и доказа, да је на основу резултата спроведеног поступка утврђено да не постоје неправилности о поступању агенције, да су у конкретном случају послови и активности предузети у складу са законом, да је поновном провером информација узбуњивача који је покренуо и поступак спољашњег узбуњивања на основу утврђеног чињеничног стања и детаљном анализом правног оквира који уређује рад агенције утврђено да је поступање агенције било у складу са законом уређеном надлежношћу агенције и уз потпуно поштовање прописа који уређују обављање послова на заштити безбедности Републике Србије уз навођење конкретних мера. Исказима сведока и писаним доказима је утврђено да је одласком ББ са места дотадашњег начелника Центра БИА ..., који је ту функцију обављао до2016.

године упражњено радно место начелника овог центра након чега су донета решења број ... од ... године, којим је ВВ дотадашњи заменик начелника Центра БИА ... привремено премештен на радно место начелника Центра БИА Оваквим поступањем остало је упражњено место заменика начелника Центра БИА ..., на које је привремено премештен АА решењем ... од ... године. Решењем директора тужене ... од ... године ВВ је привремено премештен почев од године на радном месту из члана ... редни број Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места БИА а најдуже шест месеци и утврђено му је звање ... док је решењем директора тужене ... од ... године ГГ привремено премештен почев од ... године на радно место из члана ... редни број Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места БИА а најдуже шест месеци утврђено му звање

На утврђено чињенично стање правилно је побијаном одлуком примењено материјално право одбијањем тужбеног захтева.

Тужилац је у току поступка указивао да је као узбуњивач стављен у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, штетним радњама које се односе на напредовање на послу, доношењем наведених решења јер није узет у обзир приликом одлучивања о постављењу наведених лица иако је испуњавао све услове за напредовање премештајем на нова радна места, да приликом доношења наведених решења нису поштоване ни законске ни професионалне норме за напредовање, те да је код лица која су била у позицији да предлажу и утичу на одлуку о напредовању премештајем постојао мотив да њега не сагледавају приликом предлагања и одлучивања о напредовању пре свега због његовог указивања на сумње у њихову умешаност у непоштовање политичке и интересне неутралности и везе са криминалним структурама.

Правилна је оцена другостепеног суда да се радње тужиоца у виду сукцесивног и континуираног упућивања писаних информација послодавцу и Влади Републике Србије могу сматрати „узбуњивањем“ а тужилац „узбуњивачем“ у смислу члана 2. тачка 1. и 2. Закона о заштити узбуњивача.

Према члану 2. тачка 1, 2. и 7. Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“ бр. 128/2014) „узбуњивање“ је у смислу овог закона откривање информације о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера док је „узбуњивач“ физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном друштву. „Штетна радња“ је дефинисана као свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај.

Одредбама члана 20. Закона о безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС“ бр. 42/2002....66/14) је прописано да се на право дужности и одговорности по основу радног односа припадника Агенције примењују прописи који важе за раднике министарства надлежног за унутрашње послове. Чланом 198. Закона о полицији ("Службени гласник РС" бр. 6/16), прописано је да запослени уз своју писану

сагласност може бити привремено премештен на друго радно место, на образложени предлог руководиоца организационе јединице и да је привремени премештај могућ, због замене одсутног запосленог, повећаног обима посла, привремено ограничене радне способности или обављања послова радног места до окончања конкурсног поступка, при чему запослени који се премешта задржава сва права радног места са кога је премештен, ако је то за њега повољније. Чланом 6.став 1,2, и 3. Правилника о раду у Безбедносно информативној агенцији је прописано да припадник може, у складу са организационим и кадровским потребама Агенције бити привремено или трајно премештен на друго радно место, у истој или другој организационој јединици Агенције, у истом или другом месту рада, у складу са прописима који се примењују на лица запослена у министарству надлежном за унутрашње послове, да припадник може бити привремено или трајно премештен на друго радно место које одговара његовој стручној спреми и радним способностима, у складу са условима предвиђеним актом о систематизацији радних места у Агенцији. Уколико се премештајем припадник премешта са једног радног места на друго, у оквиру исте организационе јединице Агенције премештај припадника врши се на образложени предлог руководиоца организационе јединице у којој припадник ради, уз сагласност надлежног руководиоца по линији рада (оперативе, безбедности и логистике) и директора Агенције.

У овом случају, сагласно цитираним прописима правилно је побијаном одлуком оцењено да се решења тужене од ... године и ... године не односе на напредовање појединаца код тужене као послодавца већ се ради о привременом премештају, као привременој измени услова рада запосленог за које је тужена прописима била овлашћена. Како је на упражњено место начелника Центра БИА ... постављен његов дотадашњи заменик а на упражњено место заменика начелника центра БИА ... дотадашњи начелник једног од одељења центра ..., имајући у виду прописану процедуру и услове при избору одговарајућих лица за привремени премештај, не могу се прихватити наводи тужиоца о ускраћивању напредовања, као и штетним радњама туженог (одмазди) према тужиоцу као узбуњивачу. Наиме, према околностима конкретног случаја не постоји узрочно последична веза између премештаја других запослених на места начелника и заменика начелника Центра БИА ... јануара и фебруара ... године и извршеног узбуњивања од стране тужиоца. Из прописане процедуре премештаја запослених и статуса тужиоца код туженог не произлази обавеза приоритетног одређивања тужиона на спорна руководећа места, нити формално правни разлози за искључење премештених лица са ових места. Ревизијом се неосновано оспорава правилност примењеног материјалног права.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци пресуде на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић